EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 20.5.2020
COM(2020) 507 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Irske za leto 2020 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Irske za leto 2020

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Irske za leto 2020 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Irske za leto 2020

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik[1] in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij[2] in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Komisija je 17. decembra 2019 sprejela letno strategijo za trajnostno rast, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2020. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Komisija je 17. decembra 2019 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Irsko opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljeni pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi priporočilo za priporočilo Sveta glede ekonomske politike euroobmočja.

(2) Poročilo o državi za Irsko[3] za leto 2020 je bilo objavljeno 26. februarja 2020. V njem so bili ocenjeni napredek Irske pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 9. julija 2019[4], nadaljnje ukrepanje glede priporočil, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 26. februarja 2020. Na

[1] UL L 209, 2.8.1997, str. 1.
[2] UL L 306, 23.11.2011, str. 25.
[3] SWD(2020) 506 final.
[4] UL C 301, 5.9.2019, str. 117.

podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da na Irskem obstajajo makroekonomska neravnotežja. Neravnotežja so povezana zlasti z visokim javnim dolgom, zasebnim dolgom in neto zunanjimi obveznostmi.

(3) Svetovna zdravstvena organizacija je 11. marca 2020 uradno razglasila izbruh COVID-19 za svetovno pandemijo. Gre za hude izredne razmere v javnem zdravju za državljane, družbe in gospodarstva. Nacionalni zdravstveni sistemi so zaradi pandemije pod hudim pritiskom, prihaja pa tudi do motenj v svetovnih dobavnih verigah, volatilnosti na finančnih trgih, šokov v povpraševanju potrošnikov ter negativnih učinkov v različnih sektorjih. Pandemija ogroža delovna mesta in dohodke ljudi ter poslovanje podjetij. Povzročila je velik gospodarski šok, ki že ima resne posledice v Evropski uniji. Komisija je 13. marca 2020 sprejela sporočilo[5], v katerem je pozvala k usklajenemu gospodarskemu odzivu na krizo, ki vključuje vse akterje na nacionalni ravni in na ravni Unije.

(4) Več držav članic je razglasilo izredne razmere ali uvedlo izredne ukrepe. Vsi izredni ukrepi bi morali biti strogo sorazmerni, potrebni, časovno omejeni ter skladni z evropskimi in mednarodnimi standardi. Zanje bi morala veljati demokratični nadzor in neodvisni sodni nadzor.

(5) Komisija je 20. marca 2020 sprejela sporočilo o uporabi splošne odstopne klavzule Pakta za stabilnost in rast[6]. Klavzula, kot je določena v členih 5(1), 6(3), 9(1) in 10(3) Uredbe (ES) št. 1466/97 ter členih 3(5) in 5(2) Uredbe (ES) št. 1467/97, olajšuje usklajevanje proračunskih politik v času resnega upada gospodarske aktivnosti. Komisija se je v svojem sporočilu strinjala s Svetom, da glede na pričakovani resni upad gospodarske aktivnosti zaradi izbruha COVID-19 sedanje razmere dovoljujejo uporabo klavzule. Ministri za finance držav članic so se 23. marca 2020 strinjali z oceno Komisije. Uporaba splošne odstopne klavzule omogoča začasni odklon od prilagoditvene poti za dosego srednjeročnega proračunskega cilja, če to srednjeročno ne ogroža vzdržnosti javnih financ. Poleg tega se lahko Svet na priporočilo Komisije odloči, da za korektivni del sprejme revidirano fiskalno usmeritev. Splošna odstopna klavzula ne pomeni začasne prekinitve postopkov Pakta za stabilnost in rast. Državam članicam omogoča, da odstopajo od proračunskih zahtev, ki bi se sicer uporabljale, Komisiji in Svetu pa, da sprejmeta potrebne ukrepe za usklajevanje politik v okviru Pakta.

(6) Potrebno je nadaljnje ukrepanje za omejitev širjenja in nadziranje pandemije, okrepitev odpornosti nacionalnih zdravstvenih sistemov, ublažitev socialno-ekonomskih posledic pandemije s podpornimi ukrepi za podjetja in gospodinjstva ter zagotovitev ustreznih zdravstvenih in varnostnih pogojev na delovnem mestu, da bi se ponovno vzpostavila gospodarska aktivnost. Unija bi morala v celoti izkoristiti različna orodja, ki so ji na voljo za podporo prizadevanjem držav članic na teh področjih. Hkrati bi morale države članice in Unija sodelovati pri pripravi ukrepov, potrebnih za vrnitev v normalno delovanje naših družb in gospodarstev ter trajnostne rasti, med drugim vključno z zelenim in digitalnim prehodom ter ob upoštevanju vseh spoznanj, pridobljenih med krizo.

(7) Kriza zaradi COVID-19 je razkrila prožnost, ki jo enotni trg omogoča za prilagajanje na izredne okoliščine. Da pa bi se zagotovil hiter in neoviran prehod v fazo okrevanja ter prosti pretok blaga, storitev in delavcev, je treba izredne ukrepe, ki ovirajo normalno delovanje enotnega trga, odpraviti takoj, ko ne bodo več nujno potrebni.

---

5 COM(2020) 112 final.

6 COM(2020) 123 final.

Sedanja kriza je pokazala na potrebo po načrtih za pripravljenost na krize v zdravstvenem sektorju, ki bodo vključevali zlasti boljše strategije nabave, raznolike dobavne verige in strateške zaloge osnovnih potrebščin. To so ključni elementi za razvoj širših načrtov za pripravljenost na krize.

(8) Zakonodajalec Unije je že spremenil ustrezna zakonodajna okvira[7], da bi lahko države članice za ublažitev izrednih učinkov pandemije COVID-19 uporabile vsa neporabljena sredstva iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov. Te spremembe bodo zagotovile dodatno prožnost ter poenostavljene in racionalizirane postopke. Za zmanjšanje pritiskov na denarni tok lahko države članice v obračunskem letu 2020–2021 uporabijo tudi 100-odstotno stopnjo sofinanciranja iz proračuna Unije. Irska je pozvana, da v celoti izkoristi navedene možnosti za pomoč posameznikom in sektorjem, ki so jih opisani izzivi najbolj prizadeli.

(9) Socialno-ekonomske posledice pandemije bodo zaradi različne specializacije po vsej verjetnosti neenakomerno porazdeljene po regijah. To pomeni znatno tveganje poglabljanja regionalnih razlik na Irskem. V povezavi s tveganjem začasne prekinitve procesa konvergence med državami članicami sedanje razmere zahtevajo ciljno usmerjene odzive politike.

(10) Irska je 21. aprila 2020 predložila nacionalni reformni program za leto 2020, 30. aprila 2020 pa program stabilnosti za leto 2020. Programa sta bila ocenjena skupaj, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

(11) Za Irsko trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga.

(12) V programu stabilnosti za leto 2020 vlada načrtuje, da se bo nominalni saldo poslabšal s presežka v višini 0,4 % BDP v letu 2019 na primanjkljaj v višini 7,4 % BDP v letu 2020. Primanjkljaj naj bi se v letu 2021 zmanjšal na 4,1 % BDP. Glede na program stabilnosti za leto 2020 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP po zmanjšanju na 58,8 % BDP v letu 2019 povečal na 69,1 % BDP v letu 2020. Na makroekonomske in fiskalne obete vpliva velika negotovost zaradi pandemije COVID-19.

(13) Irska je v odziv na pandemijo COVID-19 in v okviru usklajenega pristopa Unije sprejela proračunske ukrepe za povečanje zmogljivosti svojega zdravstvenega sistema, zajezitev pandemije ter zagotovitev pomoči posameznikom in sektorjem, ki so bili še posebej prizadeti. Glede na program stabilnosti za leto 2020 so navedeni proračunski ukrepi znašali približno 2,0 % BDP. Ukrepi vključujejo podporo za zaposlovanje in brezposelnost v dvanajsttedenskem obdobju (približno 1,4 % BDP) in dodatne odhodke za povečanje zmogljivosti in dostopnosti zdravstvenega sistema (približno 0,6 % BDP). Poleg tega je Irska napovedala ukrepe, ki ne bodo imeli neposrednega proračunskega učinka, vendar bodo prispevali k podpiranju likvidnosti podjetij ter so v programu stabilnosti za leto 2020 ocenjeni na približno 0,3 % BDP. Ti ukrepi vključujejo kreditna jamstva in različne posojilne sheme, začasno ukinitev obresti in kazni za nekatere zamude pri plačilih s strani delodajalcev, začasno ukinitev

[7] Uredba (EU) 2020/460 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. marca 2020 o spremembi uredb (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013 in (EU) št. 508/2014 glede posebnih ukrepov za mobilizacijo naložb v zdravstvenih sistemih držav članic in v drugih sektorjih njihovih gospodarstev v odziv na izbruh COVID-19 (Naložbena pobuda v odziv na koronavirus) (UL L 99, 31.3.2020, str. 5) ter Uredba (EU) 2020/558 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2020 o spremembi uredb (EU) št. 1301/2013 in (EU) št. 1303/2013 glede posebnih ukrepov za zagotovitev izredne prožnosti pri uporabi evropskih strukturnih in investicijskih skladov v odziv na izbruh COVID-19 (UL L 130, 24.4.2020, str. 1).

dejavnosti izterjave dolgov in do trimesečno prekinitev odplačevanja posojil za podjetja. Vlada je 2. maja 2020 napovedala nov paket dolžniških in lastniških podpornih ukrepov za podjetja v višini približno 2 % BDP, ki niso bili vključeni v program stabilnosti za leto 2020 ali v napoved Komisije. Ukrepi, ki jih je sprejela Irska, so na splošno v skladu s smernicami iz sporočila Komisije o usklajenem gospodarskem odzivu na izbruh COVID-19. Polno izvajanje navedenih ukrepov in preusmeritev fiskalnih politik v doseganje preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev, če gospodarske razmere to dopuščajo, bosta srednjeročno prispevala k ohranitvi vzdržnosti javnih financ.

(14) Glede na pomladansko napoved Komisije 2020 in ob predpostavki nespremenjenih politik naj bi saldo sektorja država Irske v letu 2020 znašal –5,6 % BDP, v letu 2021 pa –2,9 % BDP. Delež dolga sektorja država naj bi dosegel 66,4 % BDP v letu 2020 in 66,7 % v letu 2021.

(15) Komisija je 20. maja 2020 izdala poročilo, pripravljeno v skladu s členom 126(3) Pogodbe, ker naj bi Irska v letu 2020 presegla prag primanjkljaja v višini 3 % BDP. V celoti gledano analiza kaže, da merilo glede primanjkljaja, kakor je opredeljeno v Pogodbi in Uredbi (ES) št. 1467/1997, ni izpolnjeno.

(16) Pandemija COVID-19 je močno prizadela Irsko v prvi polovici leta 2020, zaradi česar je zdravstveni sistem pod izjemnim pritiskom. Irska je uvedla nujne ukrepe za okrepitev zdravstvenega sistema in zajezitvene ukrepe, da bi ublažila pandemijo, ki je močno omejila gospodarsko aktivnost v nekaterih sektorjih. Poleg tega je vlada uvedla vrsto gospodarskih ukrepov za čim večjo ublažitev posledic krize zaradi COVID-19. Med njimi so sheme subvencioniranja plač za zaščito delovnih mest, socialni prejemki, začasne prepovedi zviševanja najemnin in prisilnih izselitev, pa tudi ukrepi v zvezi z likvidnostjo in kreditno podporo za podjetja. Čeprav je namen teh ukrepov zmanjšanje ekonomskega šoka pandemije, je tveganje znatne izgube proizvodnje, stečajev in insolventnosti ter povečanja brezposelnosti in števila oseb, ki jim grozi revščina, še vedno veliko.

(17) Že pred pandemijo COVID-19 so bolnišnice delovale skoraj s polnimi zmogljivostmi, stopnja zasedenosti postelj za akutno oskrbo pa je bila med najvišjimi v državah OECD. Razlog za to je bilo predvsem pomanjkanje univerzalnega dostopa do primarnega zdravstvenega varstva in precejšnja odvisnost od bolnišnične oskrbe. Izzivi v zvezi z zaposlovanjem in zadržanjem osebja so povzročili pomanjkanje delovne sile na področju zdravstvene nege v nekaterih regijah in bolnišnicah. Zagotavljanje dolgotrajne oskrbe na domu ni bilo zadostno in upravičenost do nje ni bila zakonsko utemeljena, politike pa so spodbujale uporabo institucionalne oskrbe. Zaradi COVID-19 je zdravstveni sistem pod večjim pritiskom kot kadarkoli doslej. Pravočasno so bili vzpostavljeni izredni ukrepi za povečanje zmogljivosti bolnišnic in zagotavljanje začasnih splošnih zdravstvenih storitev. Vendar pa mora Irska še vedno obravnavati strukturno omejeno učinkovitost, prožnost, odpornost in dostopnost svojega zdravstvenega sistema. Ambiciozna reforma Sláintecare naj bi dosegla rezultate glede univerzalno dostopnega in trajnostnega zdravstvenega sistema. Vendar načrti za njeno izvajanje ostajajo nejasni. K pravočasnemu izvajanju univerzalnega zdravstvenega zavarovanja lahko prispevata opredelitev jasnih mejnikov in rokov ter zanesljiv okvir spremljanja. Za izvajanje reform dolgotrajne oskrbe, vključno z novimi načini dela v skupnosti s podporo za oskrbo na domu in reorganizacijo virov zdravstvene nege, bi lahko bili potrebni pregled stanja obstoječih zmogljivosti, projekcije za prihodnjo rast povpraševanja in ustrezna analiza vrzeli, sledil pa bi jim načrt za izvedbo.

(18) Glede na najnovejšo napoved Komisije naj bi se brezposelnost v letu 2020 povišala na 7,4 %, leta 2021 pa rahlo znižala na 7 %. Vlada je za to, da bi se odzvala na pandemijo, v veliki meri uporabila politiko dohodkovne podpore in podpore pri zaposlovanju, zlasti sheme skrajšanega delovnega časa, ki bi jih bilo treba še naprej hitro izvajati in okrepiti. Zaradi sorazmerno velikega števila ljudi, ki živijo v gospodinjstvih z nizko intenzivnostjo dela, so potrebna nadaljnja prizadevanja za spodbujanje individualiziranih strategij aktivacije. Izzivi, s katerimi se sooča Irska glede revščine in kakovosti zaposlovanja ter podpore, tudi za invalide, so še vedno prisotni in jih bo pandemija verjetno še poslabšala. V okviru sodelovanja s socialnimi partnerji trenutne razmere kažejo, da si je treba še naprej prizadevati za izpopolnjevanje in preusposabljanje, da bi izpolnili spreminjajoče se potrebe na trgu dela in pripravili delovno silo na prehod na podnebno, energetsko in krožno gospodarstvo. V stanovanjskem sektorju je bilo ugotovljeno pomanjkanje znanj in spretnosti, pričakuje pa se, da se bo med prehodom pojavilo tudi v drugih sektorjih. V okviru pandemije COVID-19 je bistveno zagotoviti, da digitalizacija izobraževanja in dela ne bo povečala neenakosti na področju izobraževanja in socialne neenakosti.

(19) Vlada je izvedla različne ukrepe, da bi podprla ponudbo stanovanj, ki so prispevali k temu, da se je v dveh letih do septembra 2019 število dokončanih stanovanj na leto povečalo za skoraj 40 %. To je skupaj z učinkovitimi makrobonitetnimi orodji pripomoglo k zmanjšanju inflacije cen stanovanjskih nepremičnin. Vendar dokončana stanovanja še vedno ne zadoščajo za pokritje povpraševanja. Cenovna dostopnost stanovanj predstavlja težavo za številna gospodinjstva, inflacija v najemniškem sektorju pa vztraja na visoki ravni. Izboljšana infrastruktura skupaj s prostorskim načrtovanjem bi lahko bila ključnega pomena za izboljšanje ponudbe stanovanj. Poleg tega bi lahko odpravljanje upravnih pomanjkljivosti glede davka na prazne gradbene parcele pripomoglo k izboljšanju cenovne dostopnosti stanovanj na srednji rok. Nezadostna ponudba socialnih stanovanj je še vedno velik izziv za spodbujanje vključevanja, tudi za najranljivejše skupine. Nedavni ukrepi politike so pospešili gradnjo socialnih stanovanj, vendar je bilo decembra 2019 na Irskem na čakalnih seznamih za socialna stanovanja še vedno približno 68 700 gospodinjstev. Potrebna so nadaljnja prizadevanja za kritje potreb preostalih gospodinjstev na trenutnih čakalnih seznamih in morebitnih novih prosilcev. Od približno 10 000 brezdomcev, registriranih na Irskem, je 3 500 otrok. To vzbuja pomisleke glede morebitnih tveganj za poglabljanje neenakosti, zakoreninjene revščine in socialne izključenosti. Starši samohranilci z otroki so med skupinami, ki jih je brezdomstvo najbolj prizadelo. Še vedno so prisotne precejšnje razlike med regijami in mesti, saj se je 69 % vseh brezdomcev nahajalo na širšem območju Dublina.

(20) Domači bančni sistem je pomemben vir likvidnosti za irska podjetja. Pravočasen dostop do posojil lahko pomeni izziv za mala in srednja podjetja (MSP) ter podjetja brez zavarovanja ali že vzpostavljenih odnosov s posojilodajalcem. Poleg tega so dostop MSP do bančnih posojil do nedavnega ovirale visoke obrestne mere. Irski organi in banke so uvedli številne ukrepe za odpravo finančnih težav, s katerimi se soočajo podjetja in gospodinjstva. Pomembno je, da ti ukrepi zagotavljajo potrebno likvidnost in spodbujajo trajnostne rešitve za prestrukturiranje posojilojemalcev, katerih finančne težave so strogo povezane z izbruhom in v zvezi s katerimi se zato po prehodnem obdobju pričakuje ponovna vzpostavitev uspešnega poslovanja. Le tako uravnotežen pristop lahko pomaga podjetjem in gospodinjstvom premagati začasne izzive, ne da bi se s tem ogrozila (že sedaj šibka) dobičkonosnost in začetni napredek, ki ga je Irska v zadnjih letih dosegla pri izboljševanju finančne stabilnosti svojega

bančnega sektorja. Pri oblikovanju in izvajanju teh ukrepov je treba upoštevati odpornost bančnega sektorja.

(21) Za pospešitev gospodarskega okrevanja bo pomembno dati prednost zrelim javnim naložbenim projektom in spodbujati zasebne naložbe, med drugim z ustreznimi reformami. Za ponovni zagon irskega gospodarstva bo potreben napredek pri ambicioznih naložbah na področju okolja, podnebja, energije in infrastrukture. Irska je v boju proti razogljičenju doslej zaostajala. Emisije toplogrednih plinov v prometu in v zvezi zgradbami so visoke in še naprej naraščajo. Irska ne bo izpolnila ciljev glede energijske učinkovitosti in obnovljivih virov energije za leto 2020. Irska je odvisna od uvoza energije in je ena od držav članic z najvišjimi cenami električne energije, kar bi lahko negativno vplivalo na okolje in konkurenčnost podjetij. Za preobrazbo Irske v podnebno nevtralno gospodarstvo bodo med drugim potrebna obsežna zasebna in javna vlaganja v daljšem obdobju na področju energije iz obnovljivih virov, infrastrukture za električno energijo, energijske učinkovitosti in trajnostnega prometa. Podnebni akcijski načrt je verodostojna pobuda za obrnitev trenda emisij. Za učinkovito in trajnostno izvajanje njegovih politik in ukrepov bo treba ambicije pretvoriti v konkretne rezultate. Načrtovanje programov Sklada za pravični prehod za obdobje 2021–2027 bi Irski lahko pomagalo obravnavati nekatere izzive, ki jih prinaša prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo, zlasti na območju iz Priloge D k poročilu o državi. To bi Irski omogočilo, da navedeni sklad čim bolje izkoristi.

(22) Prizadevanja Irske za zmanjšanje proizvodne vrzeli med tujim in domačim sektorjem so še vedno šibka. Dobrodošla je neposredna podpora v okviru sklada inovacij za prelomne tehnologije za sodelovanje med podjetji in javnimi raziskovalnimi središči, na primer prek projektov sodelovanja med industrijo, vključno z MSP, in raziskovalnimi ustanovami. Čeprav Irska zagotavlja razmeroma visok znesek javne podpore za podjetja, se ta podpora izvaja s shemo davčnih olajšav za raziskave in razvoj, ki spodbuja večja podjetja v tuji lasti in ima omejen učinek na izboljšanje produktivnosti lokalnih irskih podjetij. Okvir za prihodnja delovna mesta na Irskem opredeljuje ključne ukrepe, ki bi lahko pomagali odpraviti pomanjkljivosti domačega gospodarstva, zlasti pobude za povečanje produktivnosti domačih podjetij, predvsem MSP. Pomembno je učinkovito izvajanje teh ukrepov. Kriza je poudarila tudi potrebe MSP po digitalizaciji, zlasti v zvezi z rešitvami za delo na daljavo, usposabljanjem delavcev in kibernetsko varnostjo. Digitalna infrastruktura je bistvenega pomena za povečanje produktivnosti MSP in spodbujanje podjetništva. Ultrahitra širokopasovna povezava je na voljo le v 5 % poslovnih prostorov na podeželju, kar je precej pod povprečjem EU, ki znaša 29 %, prav tako pa je na Irskem fiksna širokopasovna povezava med najdražjimi v državah EU. Ker je bila podpisana pogodba za večje javne naložbe v okviru nacionalnega načrta za širokopasovne povezave za odpravo infrastrukturnih vrzeli, je pomembno, da se pozorno spremlja in zagotovi pravočasno izvajanje vzpostavitve javno podprtega ultrahitrega širokopasovnega omrežja, zlasti na podeželskih območjih.

(23) Boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju je ključnega pomena za izboljšanje učinkovitosti in pravičnosti davčnih sistemov, kot je navedeno v priporočilu za euroobmočje iz leta 2020. Učinki prelivanja strategij davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje med državami članicami zahtevajo usklajeno delovanje nacionalnih politik, ki dopolnjujejo zakonodajo Unije. Irska je sprejela ukrepe za obravnavo praks agresivnega davčnega načrtovanja, tako da je izvajala mednarodne in na evropski ravni dogovorjene pobude ter sprejela nekatere dodatne ukrepe na nacionalni ravni. Vendar visoka raven plačil licenčnin in dividend kot odstotek BDP

kaže, da podjetja uporabljajo irska davčna pravila, da bi izvajala agresivno davčno načrtovanje, zato bo treba oceniti učinkovitost nacionalnih pravil. Razširitev davčne osnove bi povečala odpornost prihodkov na gospodarska nihanja in nesistematične šoke ter okrepila delovanje avtomatskih stabilizatorjev. Visoka koncentracija davkov od dohodkov pravnih oseb, pri čemer deset največjih podjetij plačuje 45 % davkov od dohodkov pravnih oseb, njihova nestanovitnost in potencialen prehodni značaj, skupaj z njihovim naraščajočim deležem v skupnih davčnih prihodkih (rekordnih 18,7 % v letu 2018) kažejo na tveganje previsoke odvisnosti od teh prejemkov za financiranje stalnih tekočih odhodkov.

(24) Kljub prizadevanjem za okrepitev okvira za boj proti pranju denarja se Irska še vedno sooča s tveganji zaradi svojega mednarodno usmerjenega gospodarstva, ki vključuje velik pritok neposrednih tujih naložb, in prisotnosti kompleksnih pravnih struktur s tujimi podporniki. Nacionalna ocena tveganja se pregleduje, da bi bolje odražala dejansko izpostavljenost tveganju, kar zadeva strokovnjake, vključene v zagotavljanje storitev podjetjem in skladom. Neustrezno razumevanje izpostavljenosti tveganju s strani teh strokovnjakov vodi v nezadostno poročanje o sumljivih transakcijah. Intenzivnost nadzora ni ustrezna za odpravo teh težav in ni utemeljena na pristopu, ki temelji na tveganju, kar ovira učinkovitost okvira za boj proti pranju denarja. Za podjetja je bil vzpostavljen nacionalni register dejanskih lastnikov, da se omeji tajnost in opredelijo dejanski lastniki. V prihodnje bo treba spremljati kakovost zagotovljenih informacij in učinkovitost registra.

(25) Medtem ko se letošnja priporočila za posamezne države osredotočajo na blažitev socialno-ekonomskih posledic pandemije in spodbujanje gospodarskega okrevanja, so priporočila iz leta 2019, ki jih je Svet sprejel 9. julija 2019, zajemala tudi reforme, ki so bistvene za reševanje srednje- do dolgoročnih strukturnih izzivov. Lanska priporočila še vedno veljajo in se bodo še naprej spremljala skozi celoten cikel evropskega semestra v prihodnjem letu. To velja tudi za priporočila glede gospodarskih politik v zvezi z naložbami. Ta bi bilo treba upoštevati pri strateškem načrtovanju programov kohezijske politike po letu 2020, vključno z ukrepi za ublažitev posledic krize in izhodnimi strategijami v zvezi z njo.

(26) Evropski semester določa okvir za nadaljnje usklajevanje ekonomskih politik in politike zaposlovanja v Uniji, ki lahko prispeva k trajnostnemu gospodarstvu. Države članice so v svojih nacionalnih reformnih programih za leto 2020 ocenile napredek pri izvajanju ciljev trajnostnega razvoja OZN. Z zagotavljanjem polnega izvajanja spodaj navedenih priporočil bo Irska prispevala k napredku pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja in k skupnim prizadevanjem za zagotovitev konkurenčne trajnostnosti v Uniji.

(27) Tesno sodelovanje med gospodarstvi v ekonomski in monetarni uniji je ključno za hitro okrevanje od gospodarskega učinka COVID-19. Irska bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in ob upoštevanju političnih smernic Euroskupine poskrbeti, da bodo njene politike še naprej skladne s priporočili za euroobmočje in usklajene s politikami drugih držav članic euroobmočja.

(28) V okviru evropskega semestra za leto 2020 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Irske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2020. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2020 in nacionalni reformni program za leto 2020 ter ukrepanje glede priporočil, ki jih je Irska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije tako, da se prispevek na ravni Unije vključi v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri svoji oceni ni upoštevala

le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Irskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami EU.

(29) Svet je ob upoštevanju navedene ocene preučil program stabilnosti za leto 2020, njegovo mnenje[8] pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj.

(30) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2020 in program stabilnosti za leto 2020. Letošnja priporočila upoštevajo potrebe po spoprijemanju s posledicami pandemije in spodbujanju okrevanja gospodarstva kot prvi korak, ki je potreben, da se dovoli prilagoditev neravnotežij. Priporočila, ki neposredno obravnavajo makroekonomska neravnotežja, ki jih je opredelila Komisija na podlagi člena 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011, so izražena v priporočilih 1, 2 in 4 spodaj –

PRIPOROČA, da Irska v letih 2020 in 2021 ukrepa, tako da:

1. v skladu s splošno odstopno klavzulo sprejme vse potrebne ukrepe za učinkovit odziv na pandemijo, ohranitev gospodarstva in podporo okrevanju, ki bo sledilo; če gospodarske razmere to omogočajo, izvaja fiskalne politike, namenjene doseganju preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev in zagotavljanju vzdržnosti dolga ob krepitvi naložb; izboljša dostopnost zdravstvenega sistema in poveča njegovo odpornost, vključno z odzivanjem na potrebe zdravstvenih delavcev in zagotavljanjem univerzalnega zdravstvenega zavarovanja za primarno varstvo;

2. podpira zaposlovanje z razvojem znanj in spretnosti; obravnava nevarnost digitalne vrzeli, tudi v izobraževalnem sektorju; poveča ponudbo socialnih in cenovno dostopnih stanovanj;

3. še naprej zagotavlja podporo podjetjem, predvsem malim in srednjim podjetjem, zlasti z ukrepi, ki zagotavljajo njihovo likvidnost; daje prednost zrelim javnim naložbenim projektom in spodbuja zasebne naložbe za pospešitev okrevanja gospodarstva; osredotoči naložbe na zeleni in digitalni prehod, zlasti na čisto in učinkovito proizvodnjo in rabo energije, trajnostni javni prevoz, oskrbo z vodo in čiščenje voda, raziskave in inovacije ter digitalno infrastrukturo;

4. razširi davčno osnovo; okrepi ukrepe za obravnavo elementov davčnega sistema, ki spodbujajo agresivno davčno načrtovanje, vključno s plačili v tujino; zagotovi učinkovit nadzor in izvrševanje okvira za boj proti pranju denarja, kar zadeva strokovnjake, ki zagotavljajo storitve za sklade in podjetja.

V Bruslju,

Za Svet
Predsednik

[8] V skladu s členom 5(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97.